

Furnica din piesa „Gicănelul”
(Teatrul Central de Păpuși din Sofia)

TEATRUL DE PĂPUȘI DIN TIMIȘOARA PESTE HOTARE

teatru, la Pernik (mare centru industrial) și Plovdiv.

Spectacolele românești au interesat în egală măsură pe spectatorii maturi și pe copiii care au înfruntat viscolul pentru a se întâlni cu celebrul Păcală, în persoana căruia au găsit imediat și corespondența cu eroul popular bulgar Hătăr Petăr.

A fost viu apreciată strădania colectivului român, care a „dublat” spectacolele în limba bulgară (aproape fiecare replică având și traducerea respectivă), explicându-se, printr-un comentariu colorat, episoadele scenice. Rezultat al multor luni de muncă și de pregătire, acest „dublaj” a făcut mai accesibilă dramaturgia noastră păpușarească unor mase largi de spectatori, a făcut și mai plastic caracterul spectacolelor timișorene.

Conferințe de presă, întâlniri cu creatorii de teatru din Sofia la „Casa Artistului”, schimburi de experiență cu artiștii celor două colective de păpușari din capitala Bulgariei (Teatrul Central și Teatrul Orășenesc de Păpuși), spectacole la televiziunea bulgară, discuții creatoare cu păpușarii amatori, cu cercul de păpușari al Fălatului pionierilor, iată și alte aspecte ale activității din acest turneu. S-a efort deosebit din partea colectivului de tineri interpreți și aceștia l-au împlinit cu cinste: două spectacole pe zi, urmate de lungi repetiții, până noaptea târziu, pentru a coordona elementele de tehnică impuse de condițiile turneului.

Spectacolele Teatrului de Păpuși din Timișoara se remarcă, de la început, prin aplecarea regiei și scenografiei către o formă specific națională, izvorâtă din comoara nesecată a folclorului — abordat nu ca un mijloc în sine, ci pentru a sublinia, cât mai elocvent, conținutul tematic al textului dramatic. Prelucrarea creatoare a elementului coloristic, a desenului sincer, emoțional, dar ușor stângaci, al

În aplauzele cu care publicul bulgar răsplătea finalul dinamic al piesei *Păcală*, în ritmurile vii ale cunoscutei rapsodii a lui Enescu, se concretiza și unul din rezultatele imediate ale primului turneu întreprins de un teatru regional de păpuși din țara noastră peste hotare.

Colectivul timișorean s-a impus în ultimii ani prin rivalitatea neobosită pentru realizarea unor spectacole de calitate, prin munca sa creatoare cu autorii, prin predilecția către tema actuală, contemporană, în dramaturgie.

Repertoriul înfățișat în R.P. Bulgaria a cuprins: *Necazurile lui Șurubel* de Valentin Silvestru, *Păcală* de Brîndușa Zaița, *Fetele din măr* de Viorica Filipoiu și *Pantofiorii năzdrăvani* de H. Țugui și Lucia Pop. Patru piese originale, dintre care una inspirată nemijlocit din realitatea imediată (*Necazurile lui Șurubel*), e un bilanț care definește un repertoriu merituos, apreciat în bună măsură de presa și critica bulgară de specialitate.

***

Programul turneului a prezentat un număr mare de spectacole jucate la Sofia, într-una din sălile centrale de

artistului popular, totdeauna viu, direct, nemijlocit în mesajul său, sînt printre principalele merite ale regizoarei Florica Teodoru și ale pictoriței Ileana Popescu. Așa cum remarca și criticul bulgar I. Drumeva, „O trăsătură caracteristică în creația teatrului este legătura clară cu folclorul național... Frumusețea trăsăturilor artei populare în elementele de decor și costum este îmbinată cu prospețimea graiului popular, cu o vorbire populară plină de vitalitate, istețime și omenie“... sau S. Gherdjičov : „Arta lor se inspiră pe larg din tezaurul folclorului național. Pentru prima dată în teatrul de păpuși, se folosesc chiar și mijloace de expresie ale ceramicii populare“.

Dincolo de aceasta, spectacolele timișorene, datorită regiei Floricăi Teodoru, se caracterizează prin dinamism, printr-un ritm accelerat, concretizat în entuziasmul fugos cu care tot colectivul animă spectacolele.

Două din piesele prezentate în turneul prin Bulgaria sînt premiere pe țară, rezultat al muncii creatoare duse de un priceput și harnic secretariat literar (I. Drappel) : *Fetele din măr* și *Pantofiorii năzdrăvani* (în afară de aceasta, tot în „laboratorul“ secretariatului literar s-a mai elaborat, în colaborare cu un scriitor local, și un basm, dramatizare din folclorul regional — fapt ce ar trebui să dea de gîndit și altor colective : Iași, Craiova, Constanța etc.).

Fetele din măr de Viorica Filipoiu e o mică istorioară ce îndeamnă pe copii să protejeze grădinile fructifere de dăunători, temă de interes economic imediat. Autoarea, cu experiență în genul respectiv, a împletit episoade colorate, vioaie, sugestive, cu poezie, pentru a-și susține tema ; din păcate, aceste episoade nu au fost însă totdeauna suficiente de dramatice.

Spectacolul, frumos realizat în culori și lumini, cu surse directe populare, împletește jocul păpușii cu cel al actorului în fața scenei și are episoade frumos concepute în cadrul genului (călătoria eroinei pe aripile unui fluturaș), deși o oarecare repetare a scenelor ar trebui înlăturată spre a evita monotonia.

Pantofiorii năzdrăvani de H. Țugui și Lucia Pop (doi tineri scriitori timișoreni) e o mică satiră la adresa mincinoșilor, cu episoade ce se petrec simultan în diverse colțuri ale lumii, demonstrînd că peste tot neadevărul

are consecințe nefaste. Brodată pe aripi largi de fantezie, cu intenții de umor, piesa, agreabilă micului spectator, păcătuiește prin lipsa unui fir dramatic mai unitar încheiat, care să țină axul narațiunii dramatice, oarecum firavă.

Regia a stimulat în acest spectacol o mișcare mai vie, mai largă, a căutat să sugereze prin acțiunile fizice ale personajelor mediul geografic (Extremul Orient, Olanda) și a cultivat, în aceeași măsură, vocile actorilor.

Remarcabil ca realizare artistică este spectacolul cu piesa lui Valentin Silvestru, *Necazurile lui Șurubel*. Ocolind implicațiile naturaliste, sau animarea grotescă a uneltelor mecanice, regia și scenografia au realizat cu multă căldură pe scena de păpuși elementul *om*, prin îmbinarea sensibilizată a mișcării cu vocea, prin animarea spirituală a unor elemente fantastice (lenea, somnul, rugina, praful), toate la un loc colaborînd în vederea sublinierii mesajului de idei : grija ucenicului față de mașina cu care muncește. Strungul, element dificil de realizat scenic, a găsit o înfrumusețare spirituală, și laconică totodată, într-unul din cele mai reușite spectacole ale colectivului timișorean.

În sfîrșit, *Păcală* de Brîndușa Zaița a fost o mică demonstrație de virtuozitate artistică. Bufonade, cavalcade, dansuri sprintene, urmăriți și bastonade au fost executate într-un ritm îndrăcit, spre deliciul spectatorilor, întreaga reprezentație culminînd cu un moment coregrafic.

Ținuta artistică a spectacolelor, grija pentru descifrarea și luminarea conținutului de idei al textului dramatic, contactul viu, direct, cu sala, sînt merite incontestabile ale regizoarei și animatoarei teatrului, Florica Teodoru, secondată de o pictoriță complexă cum e Ileana Popescu, posesoare a unei bogate palete coloristice.

Această colaborare, sudată pe parcursul a numeroase spectacole, s-a concretizat într-o unitate stilistică ce conferă azi colectivului timișorean o personalitate distinctă prin marea sa înclinare, așa cum arătam, spre arta noastră populară.

Artiști mînuitori ca : Zaira Ebergeni, Olimpiu Vesa, Tiberiu Stoi, M. Cast, Margareta Tatu etc. etc. sînt azi elemente de nădejde în acest colectiv, crescute și educate, cu o mare grijă profesională, de către regizoarea tea-

Șurubel din „Necazurile lui Șurubel” de Valentin Silvestru (Teatrul de Păpuși din Timișoara)

trului, în același timp o talentată pedagogă.

Spectacolele prezentate în turneu au scos însă la iveală și o serie de lipșuri care împiedică încă inimosul colectiv să realizeze spectacole la o și mai înaltă măiestrie.

Marele avantaj al unei regii unice are și dezavantajul unei oarecare monotonii în ansamblul spectacolelor. Sursa populară, folosită cu precădere, duce uneori și la manierism, la fixarea în anumite „formule” conservatoare. O mai vie căutare, avînd ca rezultat gășirea unor mijloace de expresie mai noi, mai moderne, în arta păpușărească, ar aduce un suflu binevenit la teatrul timișorean. Există, din păcate, deficiențe serioase și la capitolul „minuire”, ca și la cel al interpretării vocale. Munca susținută pentru înlăturarea unor accente „amatoare”, pentru omogenizarea artistică a întregului ansamblu trebuie să fie o sarcină de seamă a colectivului, dator să înlătore spectacolele mediocre din activitatea sa.

***

Teatrul de Păpuși din Timișoara e un mic laborator de creație: arta nă

pușărească, munca dusă cu autorii, cu compozitorii, cu artiștii amatori (legătura cu școlile pedagogice pentru a crea din viitori învățători instructori păpușari), toate acestea justifică cîntea ce i s-a încredințat de a reprezenta arta noastră în R.P. Bulgaria.

Acest turneu rămîne totodată și un stimulente pentru toate teatrele din regiuni, care trebuie să tindă a fi și ele, prin măiestria lor, soli ai mișcării păpușărești din R.P.R., alături de „Tănădărică”.

Al. Popovici

P.S. Am „reîntîlnit”, cu această ocazie, Teatrul Central de Păpuși din Sofia. Creatorii cunoscutelor spectacole *Petrică și lupul* și *Scoala iepurașilor* sînt în plină dezvoltare artistică, arta lor se află pe un drum ascendent. Dintre piesele *Guliver în țara păpușilor* și *Giscănelul*, ultima e o desăvîrșită demonstrație de artă păpușărească, o admirabilă suită de „poante” regizorale, de scene care țin mereu viu, direct, contactul cu sala.

Aș vrea să amintesc prologul: o păpușăriță vine la rampă cu un vraf de păpuși, viitoarele personaje, pe care le împarte copiilor din sală. Fiecare copil aduce păpușa la rampă și aceasta, în mîna nevăzută (de copil) a actorului de după rampă, se metamorfozează într-un personaj sensibil. Metafora e încîntătoare!...

Al. P.

Vulpea și Giscănelul din piesa „Giscănelul” (Teatrul Central de Păpuși din Sofia)

